

Hoofdpijnen bestuurlijk stelsel vanaf 2018

Inleiding

De advies- en evaluatiecommissie bestuurlijk stelsel Amsterdam (commissie-Brenninkmeijer) heeft vrijdag 15 juli 2016 haar rapport 'Amsterdam 2020' uitgebracht. Het rapport is aangeboden aan het college van B&W en ter kennisname gestuurd aan de raad en de bestuurscommissies. Het college geeft in de aanbiedingsbrief aan de gemeenteraad aan dit najaar met een inhoudelijke bestuurlijke reactie te komen.

Zoals gevraagd bevat het rapport bouwstenen voor de inrichting van het bestuurlijk stelsel vanaf 2018. Het college heeft met interesse kennis genomen van het rapport. Het bevat observaties, conclusies en adviezen die herkenbaar, bruikbaar en op onderdelen ook prikkelend zijn. Over de reactie op het rapport heeft het college overlegd met vertegenwoordigers van de bestuurscommissies. Mede op basis van het rapport en de ervaringen opgedaan in het huidige stelsel heeft het college haar eigen bestuurlijke afweging gemaakt. Dit leidt tot het in deze notitie gepresenteerde voorstel voor de hoofdpijnen voor een nieuw bestuurlijk stelsel vanaf 2018.

De notitie bestaat uit twee delen:

1. De reactie van het college op het rapport van de commissie-Brenninkmeijer. Hierin gaat het college in op een aantal centrale elementen uit het rapport.
2. De hoofdpijnen van het bestuurlijk stelsel vanaf 2018. Hierin komt het college op basis van een analyse van de werking van het bestuurlijk stelsel tot verbetervoorstellen. Deze gaan over de rol van het lokaal bestuur, daarbij passende taken en bevoegdheden en de bestuurlijke inrichting die het college gezien een aantal afwegingen het meest geschikt acht. Waar relevant gaat het college daarbij in op onderdelen uit het rapport van de commissie-Brenninkmeijer.

Deel 1 – Reactie college op het rapport 'Amsterdam 2020'

Het college heeft de advies- en evaluatiecommissie bestuurlijk stelsel gevraagd in te gaan op de werking van het stelsel en bouwstenen voor de toekomst aan te geven. De commissie gaat daarnaast in op het bestuurlijk vermogen tot veranderen.

1.1 Werking van het stelsel

De commissie-Brenninkmeijer constateert dat het bestuurlijk stelsel sinds 2014 onvoldoende tot ontwikkeling is gekomen doordat onvoldoende is geïnvesteerd in goede samenwerking. Het dubbelmandaat dat ontstaat doordat de bestuurscommissieleden verlengd bestuur maar ook direct gekozen zijn draagt bij aan een naar binnen gekeerde bestuurscultuur en beoordeelt de commissie als een ernstige structuurfout. Verder is onvoldoende zichtbaar dat stedelijke en gebiedsbelangen evenwichtig afgewogen worden. In de praktijk wordt teveel waarde gehecht aan discussies over bevoegdheden en te weinig waarde aan het boeken van resultaten voor de stad. Mede daardoor staat het stelsel volgens de commissie anno 2016 nog volledig ter discussie.

Het college herkent de knelpunten in de werking van het stelsel. Zeker door de combinatie met een grote ambtelijke reorganisatie functioneert het bestuurlijk stelsel nog niet optimaal. Dit geldt ook voor het gebiedsgericht werken en hoe verschillen tussen wat gebieden nodig hebben doorwerken in maatwerk in beleid. Onverminderd wordt ingezet op bewonersparticipatie en wijkgericht werken, ziet ook de commissie-Brenninkmeijer. En Amsterdammers zijn ook bereid zelf bij te dragen aan Amsterdam in de vorm van vele initiatieven van inspraak en participatie. Tegelijkertijd liggen in het democratisch stelsel belangen van burgers niet vanzelfsprekend in elkaars verlengde. De oplossing is volgens de commissie het aangaan van een gesprek en het bestuur zou van geval tot geval na moeten denken over de juiste rol.

Dat de gemeente als geheel aansprekende resultaten boekt voor de stad staat niet ter discussie, maar het kan en moet beter. Terecht constateert de commissie dat je daarbij niet alleen naar de bestuurlijke inrichting van de gemeente moet kijken maar dat vooral verandering in houding en gedrag nodig zijn. Daarmee doet de commissie een oproep aan bestuurders, maar ook aan ambtenaren. Ook al vergt cultuurverandering een lange adem, stevige inzet daarop is noodzakelijk.

1.2 Bouwstenen voor de toekomst

De commissie adviseert de structuurfout van het dubbelmandaat te herstellen. De commissie benadrukt dat er daarnaast vooral een cultuurwijziging noodzakelijk is. Bij onderwerpen die burgers raken moet een gebalanceerde en effectieve verbinding worden gelegd tussen representatieve democratie en participatieve democratie. Het belangrijkste punt vindt de commissie om te reflecteren op 'houding en gedrag' en elkaar aan te spreken op een manier van samenwerken zoals vastgesteld in het Bestuurlijk Kompas uit 2014.

Het college is met de commissie eens dat het goed functioneren van het bestuurlijk stelsel voor een belangrijk deel valt of staat met de manier waarop spelers in het stelsel met elkaar omgaan. Het dubbelmandaat van bestuurders maar in het verlengde daarvan ook ambtelijke loyaliteitsproblemen dragen bij aan interne gerichtheid en onnodige ambtelijke en bestuurlijke drukte. De uitgangspunten van één Amsterdam komen zo nog onvoldoende uit de verf. Die vergen niet alleen één organisatie maar ook één bestuur dat met één gezicht naar buiten optreedt.

Het college acht het van belang tot verdergaande verbeteringen in de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking te komen. Een meer als eenheid opererend bestuur kan een impuls geven aan de wijze van samenwerken. De commissie-Brenninkmeijer benadrukt de aandachtspunten in de samenwerkingscultuur van de gemeente. Formeel leggen bestuurscommissies verantwoording af aan het instellend orgaan. In de praktijk werkt dat door het dubbelmandaat volgens de commissie niet zo.

De facto zijn de bestuurscommissies daarmee toch meer een zelfstandige bestuurslaag dan verlengd bestuur.

Het college ziet mede in de aanbevelingen van de commissie aanleiding om te kiezen voor een andere bestuurlijke inrichting van de gemeente en daarnaast in te zetten op de gewenste manier van samenwerken binnen de gemeente. Resultaten voor de stad mogen niet gehinderd worden door de interne werkwijze van de gemeente.

1.3 Bestuurlijk vermogen tot veranderen

De commissie spreekt haar zorg uit over het bestuurlijk vermogen tot veranderen. Ze stelt dat spelers in het stelsel in dezelfde cirkel lijken rond te lopen zonder de noodzakelijke vernieuwende stappen te zetten. Eerdere rapporten hebben volgens de commissie onvoldoende tot concrete verbeteringen geleid en het is een risico dat dit rapport ook op de grote stapel van eerdere rapporten belandt. Verder ondervond de commissie geen bereidheid van college en raad om mee te werken aan een bemiddelingspoging op het vinden van een gemeenschappelijke visie op een gedegen en effectieve bestuurlijke organisatie.

Het huidige college maakt, net als vorige colleges, serieus gebruik van adviesrapporten bij de doorontwikkeling van het bestuurlijk stelsel. Mede op basis van die adviezen is de inrichting van het bestuurlijk stelsel regelmatig gewijzigd. Verandering in de samenwerkingscultuur is echter weerbarstiger. Daar is eerder over geschreven en gaat ook het rapport van de commissie-Brenninkmeijer uitgebreid op in. Het Bestuurlijk Kompas is de leidraad voor het bestuur. Het college heeft er vertrouwen in dat de keuzes die we voorstellen zullen bijdragen aan noodzakelijke verbeteringen in dat verband, ook in houding en gedrag. De door de commissie voorgestelde bemiddelingspoging liep vooruit op de uitkomsten van de open evaluatie en het debat daarover in de gemeenteraad. Met het voorliggende voorstel zet het college in op een gedragen en duurzame visie op het bestuurlijk stelsel.

1.4 Uitwerking reactie in hoofdlijnen bestuurlijk stelsel

In de rest van deze notitie werken we bovenstaande punten verder uit in de hoofdlijnen voor het nieuwe bestuurlijk stelsel vanaf 2018. Een aantal terechte observaties in het rapport gaat ook over de ambtelijke organisatie. Daar waar die relevant zijn voor de keuzes rond het bestuurlijk stelsel nemen we die mee in dit voorstel (bijvoorbeeld als het gaat over gebiedsgericht werken), deels zullen ze meegenomen worden in de evaluatie van het programma organisatieontwikkeling 2014-2016, die in het najaar van 2016 plaatsvindt (bijvoorbeeld als het gaat om ambtelijke samenwerkingscultuur).

Deel 2 – Hoofdpijnen bestuurlijk stelsel vanaf 2018

2.1 Analyse werking huidige bestuurlijk stelsel

De instelling van de huidige bestuurscommissies vloeit voort uit het gemeenteraadsbesluit van 2013. De bestuurscommissies vervingen de stadsdeelraden en de stadsdeelbesturen, die in Amsterdam een aantal decennia hebben gefunctioneerd. De aanleiding voor de stelselverandering lag primair in de wijziging van de Gemeentewet. Door deze wijziging is het niet langer mogelijk stadsdeelbesturen met een breed pakket aan bevoegdheden en een ruime mate van zelfstandigheid te handhaven. De intentie van de wetgever was ook om ervoor te zorgen dat stadsdelen geen zelfstandige bestuurslaag meer zouden zijn. In deze gegeven omstandigheden kozen college en raad ervoor het stelsel te herzien, maar niet geheel overboord te zetten, omdat zij de afstand tussen Amsterdamer en bestuur niet te groot wil laten zijn. De ambitie was, aldus het raadsbesluit, om de kennis en ervaring die Amsterdam in de achterliggende 32 jaar had opgebouwd, om te smeden tot een sterk en houdbaar bestuurlijk stelsel.

De uitgangspunten voor het nieuwe stelsel zoals verwoord in het raadsbesluit van 2013 waren:

- de maatschappelijke opgave staat centraal;
- één Amsterdam met differentiatie in beleid en uitvoering;
- democratische legitimatie op stedelijk en lokaal niveau;
- toegankelijk en afrekenbaar bestuur;
- een compact ambtelijke organisatie die snel, flexibel, daadkrachtig en efficiënt handelt.

Amsterdam heeft dus vastgehouden aan een decentrale, op stadsdelen gerichte bestuurlijke organisatie als aanvulling op het stedelijk bestuur. De notie dat de stedelijke overheid daarmee alle delen van de stad beter recht doet dan met alleen een centraal bestuur, klinkt sterk door in de ambitie en de uitgangspunten van het raadsbesluit van 2013.

Bij het gebiedsgericht werken maken de lokale bestuurders (DB-leden) binnen de stedelijke kaders bestuurlijke afwegingen waar nodig. Met het gebiedsgericht werken beoogt de gemeente snel en flexibel in te spelen op zaken die snel opgelost moeten worden, maar uiteraard ook in beleid en uitvoering maatwerk te leveren per gebied. Zo kan op het niveau van buurt of wijk ruimte gegeven worden aan ontwikkeling van de lokale gemeenschap en aan maatschappelijk initiatief. Verder fungeren ze als bestuurlijk aanspreekpunt en als verbinder tussen burger en college. Het AB heeft daarbij een signalerende en agenderende rol.

Positieve ervaringen

De ervaringen in de eerste helft van de lopende bestuursperiode blijken gemengd. De bestuurscommissies hebben de goede traditie van nabijheid van bestuur in alle delen van de stad voortgezet. Met kennis van het gebied worden successen geboekt in de lokale uitvoering. Het rapport Brenninkmeijer noemt bijvoorbeeld dat Amsterdammers ervaren dat bestuurscommissies midden in de wijk staan, goed bereikbaar zijn en luisteren naar de bewoners. De leden nemen problemen zeer serieus ter hand.

Het nieuwe instrument van de gebiedsplannen geeft voor elk van de 22 gebieden inzicht in de lokale maatschappelijke opgave. Tegelijkertijd bieden deze analyses op stedelijk niveau een goed overzicht van de stad en maken zij een stadsbrede afweging van prioriteiten mogelijk. Bij de samenstelling van de gebiedsplannen wordt veel aandacht besteed aan het betrekken van bewoners. Afwegingen over herinrichtingen en keuzes die voor Amsterdammers dichtbij in hun omgeving plaats vinden krijgen veel aandacht en worden met veel kennis van wat er in een buurt speelt gemaakt.

De politieke invulling van de bestuurscommissies, direct gekozen, draagt bij aan de herkenbaarheid en de aanspreekbaarheid van het bestuur in alle delen van de stad. Zo zijn bestuurscommissies en hun

leden op stadsdeelniveau zichtbaar actief als volksvertegenwoordiger, als burgervader, als probleemoplosser, als verbinder, enzovoort.

In het rapport-Brenninkmeijer staat ook dat de verbinding met burgers steeds beter gaat. Het beeld van de evaluatiecommissie is dat bestuurscommissies steeds meer het contact met de Amsterdammers opzoeken en daadwerkelijk verbinding leggen met burgers en responsief zijn. Verder signaleert de evaluatiecommissie dat bestuurscommissies dicht bij de burgers een belangrijke rol vervullen. Daarover bestaat weinig discussie.

In het Manifest Lokaal Bestuur in Amsterdam dat de stadsdeelbestuurders in 2015 hebben opgesteld beschrijven ze hun rol en meerwaarde. Ze beschrijven dat Amsterdammers maatwerk verwachten dat recht doet aan de complexiteit van het individuele geval en dat rekening houdt met lokale verschillen. "Dat lukt alleen door iedere dag het gesprek aan te gaan in de buurt, door dag in, dag uit te investeren in je lokale netwerk en door de ervaring met de dingen die je er vorige week, vorige maand en vorig jaar hebt gedaan."

Ook beschrijven ze dat de bestuurscommissies zelf experimenteren met hun nieuwe rol. "In alle gevallen adviseren ze bewoners en ondernemers adviseren hoe ze hun weg moeten vinden in de nieuwe gemeentelijke organisatie." Daarbij geven ze "met hart en ziel, handen en voeten aan moderne lokale democratie en geven ze een praktische en zichtbare invulling aan nabij, herkenbaar bestuur."

Zowel de bestuurlijke aandacht voor de uiteenlopende gebieden in de stad als het principe van één Amsterdam lijken in het nieuwe stelsel redelijk goed tot hun recht te komen.

Minder positieve ervaringen

Daartegenover staat de ervaring dat het samenspel tussen het stadsbestuur en de bestuurscommissies niet overal als productief wordt ervaren. Ondanks de hiervoor genoemde ontwikkelingen is er nog niet overal sprake van een bestuurlijke en ambtelijke praktijk waarin soepel wordt geschakeld van centraal naar decentraal, van stad naar stadsdeel of gebied en omgekeerd.

Soms wordt een teveel aan politiek ervaren, bijvoorbeeld wanneer bestuurders veel tijd met elkaar nodig hebben om tot afstemming te komen. Tijd die dan verloren gaat voor het spreken met Amsterdammers, ondernemers en belangenbehartigers. Daar sluit ook de door de commissie-Brenninkmeijer gesignaleerde behoefte aan minder politiek en meer democratie op aan.

Voorals daar waar het tussen centraal en decentraal tot zaken zou moeten komen, lijkt de machinerie soms te stokken. De symptomen zijn: ervaren bestuurlijke drukte, gebrekkige ambtelijke samenwerking, rolconflicten, onduidelijkheid over wie doet wat, herhalingen van zetten in het verkeer tussen stad en bestuurscommissies en een te veel aan interne gerichtheid van de betrokken spelers. Meerdere van deze symptomen komen ook in het rapport Brenninkmeijer aan de orde. In het rapport spreekt de commissie in dit kader van een structuurfout, het dubbelmandaat en daarnaast ook van een gebrekkige samenwerkingscultuur binnen de gemeente Amsterdam. Over de samenwerking tussen gemeenteraad en de algemene besturen van bestuurscommissies rept de commissie niet. In de praktijk is daar ook weinig contact tussen, de lijnen lopen vooral tussen college en dagelijks besturen.

De bestuurlijke en ambtelijke rolverdeling zorgt er in combinatie met de interne gerichtheid voor dat het voor burgers niet altijd helder is hoe de gemeente georganiseerd is. Of hoe ze invloed kunnen hebben op zaken die hen concreet raken. Vaak stukt het dan in de wijze van communiceren en ontbreekt duiding bij op zich uitlegbare keuzes van het bestuur.

In het rapport-Brenninkmeijer wordt erop gewezen dat burgers aangeven meer behoefte te hebben aan inspraak en medezeggenschap. Maar het is ook duidelijk dat burgers niet altijd en over alles willen meepraten. Inspraak heeft alleen zin als je betrokken wordt op een zodanig moment dat je nog daadwerkelijk invloed uit kunt oefenen. Daarom is het ook van belang om tijdig aan te geven waar

nog ruimte voor invloed is, en wat al vaststaat. Goede communicatie waarbinnen die verwachtingen gemanaged worden is daarbij essentieel. Invulling van onderaf met nieuwe vormen van participatie kan daarbij volgens het college helpen.

Conclusie

Het college ziet het als centrale opgave om de gebiedsgerichte aandacht voor alle buurten en wijken van de stad op een evenwichtige manier te blijven garanderen en wil het gebiedsgericht werken daartoe verder versterken. De in 2013 geformuleerde uitgangspunten blijven daarbij van belang. Het college wil het principe van één Amsterdam doorzetten, niet alleen naar één organisatie, maar ook meer naar één bestuur. Het college meent dat een beter uitgebalanceerd stelsel ook zijn uitstraling zal hebben naar de samenwerkingscultuur binnen de gemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

Samenvattend vindt het college dat het bestuurlijk stelsel op in ieder geval vijf aspecten om verbeteringen vraagt. Deze sluiten aan bij de door de evaluatiecommissie benoemde aanbevelingen.

Aanpassingen moeten leiden tot:

- Meer ruimte voor participatieve democratie.
- Voor burger beter uitlegbaar.
- Betere aansluiting beleid op lokale opgave.
- Betere samenwerkingscultuur.
- Bestuursstijl die naar buiten gericht is.

2.2 Het belang van lokaal bestuur

De eerste afweging die het college naar aanleiding van de evaluatie van het bestuurlijk stelsel moet maken is de keuze voor lokaal bestuur of niet. Oftewel: is het nodig om een lokaal aanspreekpunt, verbindend en/of beslissend, bestuurlijk georganiseerd te hebben.

Doordat het steeds makkelijker wordt om de gemeente te bereiken via apps, website of sociale media, verwachten bewoners sneller oplossingen voor problemen. Drie foto's op Twitter over troep bij een vuilnisbak en het beeld ontstaat dat de stad ernstig vervuult. Dat vuil moet ook meteen weggehaald worden. Dit kost geld en menskracht, wat vervolgens niet ergens anders voor ingezet kan worden. Amsterdammers hebben geen idee wat het kost om een extra rondje vuilophaal te laten rijden en de vraag is of ze het nog steeds nodig zouden vinden als ze het wel wisten of dat geld liever aan iets anders besteed zien. Een meer participatieve democratie betreft de Amsterdammer nauwer bij deze keuzes en maakt bewoners en ondernemers meer verantwoordelijk voor hun wensen en keuzes in hun directe woon- en werkomgeving.

Als Amsterdammers iets voor elkaar willen krijgen, dan gaat het vaak over een idee of probleem in de eigen buurt. De Amsterdammer zal de meest eenvoudige weg kiezen en de keuze laten vallen op degene die het probleem op kan lossen en fysiek in de buurt aanwezig is. Wie het feitelijke mandaat bezit maakt voor de burger, ondernemer of bezoeker niet uit; als hij of zij maar goed wordt geholpen. Centrale vraag vanuit het perspectief van Amsterdammers is dan ook: hoe kan lokaal zo veel en snel mogelijk effect worden bereikt met zo min mogelijk bestuurlijke drukte en bureaucratie?

Het college blijft het daarom belangrijk vinden dat Amsterdammers in alle delen van de stad toegang hebben tot een bestuurder die het gebied kent, aandacht heeft voor de lokale wensen en binnen gestelde stedelijke kaders ook beslissingen kan nemen die nodig zijn voor hun gebied. Daarbij hecht het college er ook aan dat de belangen van bewoners lokaal behartigd worden.

Het gaat dus om lokale problemen lokaal oplossen. In de volgende tabel schetsen we het belang van het lokaal bestuur.

Opgave in gebied	Opgave ligt in het gebied en de oplossing niet Adviseren over kaders	Opgave en oplossing liggen in het gebied Lokaal maatwerk Gebiedsplan
Opgave in stad	Opgave en oplossing liggen niet in het gebied Stedelijk beleid	Opgave ligt niet in het gebied, maar de oplossing wel Ogen en oren
	Oplossing in stad	Oplossing in gebied

Het perspectief van de Amsterdammer is leidend. Het college wil de gebiedsgerichte aandacht voor buurten en wijken van de stad op een evenwichtige manier blijven garanderen en waar mogelijk versterken. Daarvoor is het nodig dat er lokaal beslissers zijn die binnen de door college en raad vastgestelde kaders kunnen handelen. Daarvoor is het belangrijk dat er sprake is van herkenbaarheid en nabijheid en dat lokaal aandacht is voor de specifieke kenmerken van een gebied. Het afschaffen van een lokaal bestuur zonder er een lokaal alternatief voor in de plaats te stellen zou de bestuurbaarheid van de stad niet ten goede komen. Voor het college behoort het afschaffen van een decentraal stelsel dan ook niet tot de opties.

Argumenten voor een vorm van lokaal bestuur:

- Toegankelijk en nabijheid bestuur: Amsterdammers en ondernemers hebben een directe ingang naar / toegang tot het bestuur.
- Kwaliteit besluitvorming door maatwerk: college en raad kunnen meer voeling en rekening houden met lokale verschillen, wensen en initiatieven; een lokaal bestuur kan adviseren aan raad en college;
- Bestuurbaarheid: de omvang van Amsterdam (ruim 800.000 inwoners) rechtvaardigt een lokale vertegenwoordiging en vorm van participatieve democratie die niet alleen door het college en de raad kan worden vervuld.

Argumenten tegen een vorm van lokaal bestuur:

- Herkenbaarheid: bij afschaffing verduidelijkt de verantwoordelijkheids- en bevoegdheidsverdeling;
- Transparantie: eenduidige verantwoording college aan raad;
- Efficiency: afschaffen van verlengd bestuur leidt tot minder overleg, minder (bestuurlijke) kosten.

Voor het college weegt het belang van de burger het zwaarst. En om daarop goed te kunnen inspelen blijft lokaal bestuur in de optiek van het college noodzakelijk. In de komende paragrafen komen we via de rol van het lokaal bestuur en de taken en bevoegdheden tot een voorstel voor een nieuwe bestuurlijke inrichting.

2.3 Rollen van het lokaal bestuur

Historisch gezien is het bestuurlijk stelsel gebaseerd op de gedachte dat de gemeente Amsterdam te groot is om als geheel te worden bestuurd. De invulling die het lokaal bestuur daarbij heeft gekregen is enkele keren aangepast. Bij de laatste wijziging heeft Amsterdam er voor gekozen de mogelijkheden die de Gemeentewet nog bood voor het in stand houden van politiek bestuur in de zeven stadsdelen te benutten.

De rol van de overheid verandert

Participatie en burgerbetrokkenheid is ruim aanwezig in Amsterdam. Van alle Amsterdammers heeft 22% zich in het afgelopen jaar alleen of samen met anderen ingezet voor een onderwerp dat met wonen in de buurt of de stad te maken heeft.

Nieuwe technologieën hebben daar ook een andere dynamiek aan gegeven. Petities kunnen zonder moeite online worden opgestart, buurtapps worden gebruikt om sneller te informeren, politici zijn directer bereikbaar via sociale media en zitten daardoor minder in een ivoren toren. Raadsleden worden via Twitter bevestigd en hebben zich daarmee directer te verantwoorden voor genomen besluiten, of worden direct gevoed met informatie. Daarnaast zie je dat burgers en ondernemers steeds vaker buiten de overheid om zaken organiseren. De enige vraag die ze bij de overheid leggen is de roep om duidelijke kaders en medewerking waar het bijvoorbeeld vergunningen betreft. Daar zoekt men vooral de faciliterende rol van de overheid.

Naast haar faciliterende rol heeft de overheid ook haar stimulerende rol, daar waar de initiatieven of oplossingen niet voldoende aanwezig zijn, kansen blijven liggen of initiatieven niet voldoende van de grond komen. Of waar het minder 'populaire' onderwerpen betreft, vaak voortkomend uit haar zorgplicht en wet- en regelgeving. Op dat gebiedsniveau zien we nog flinke verschillen bestaan die op stadsdeelniveau of stedelijk niveau niet altijd opvallen en zich niet altijd goed verhouden tot 'Amsterdam is van iedereen'. De lokale ogen en oren zijn belangrijk om die verschillen zichtbaar te maken en zo maatwerk te kunnen blijven leveren.

Het is goed om bewust te zijn van deze veranderingen. Het bevestigt de rol van het lokaal bestuur hierin.

Huidige rol van de bestuurscommissies

De bestuurscommissies vervullen op dit moment verschillende rollen:

- Verlengd bestuurder (en soms als burgervader)
- Volksvertegenwoordiger
- Gebiedsgericht uitvoerder van stedelijk beleid
- Gebiedsgericht beleidsmaker (voorzover eigen beleidsruimte)
- Adviseur van het college (stedelijke kaders, gebiedscyclus)
- Verbinder tussen burger en bestuur
- Eerste aanspreekpunt voor burgers namens raad, college en burgemeester
- Ambassadeur van het gebied
- Ogen en oren voor wat leeft in het stadsdeel
- Facilitator van burgerinitiatieven

Amsterdammers gaven aan de commissie Brenninkmeijer positieve ervaringen mee over goed luisteren en gehoord worden en de bereikbaarheid van de gebiedsmanager, de serviceverlening op de stadsdeelniveaus en het inwilligen van wensen van de buurt bij herstructurering.

Voorals daar waar eigen beleidskeuzes gemaakt kunnen worden zie je een meer politieke rolinvulling bij de bestuurscommissies. Dat kan bijvoorbeeld gaan om de toekenning van subsidies, het aantal plaatsen voor parkeren op straat of de openingstijden van de horeca. Daarin beroept een lid van de bestuurscommissie zich als volksvertegenwoordiger ook op een eigen kiezersmandaat.

De commissie-Brenninkmeijer schetst dat een aantal van deze rollen elkaar soms in de weg zitten. In het rapport worden voorbeelden aangehaald waarin de connectie tussen bestuurscommissie, gemeenteraad en college niet zichtbaar genoeg is, zij langs elkaar heen werken en men niet weet wat elkaars verantwoordelijkheid is met als gevolg dat er geen beslissingen worden genomen. Burgers gaven aan meerdere malen te moeten inspreken. Bestuurscommissies worden tandeloze tijgers genoemd die proberen contact te krijgen met burgers maar niet slagen. Er wordt veel dubbel gedaan. Geïnterviewden merken op dat politici zich richten op partijpolitiek en onvoldoende op het belang van de burger. Dat

wringt vooral daar waar de bestuurscommissie verlengd bestuur is maar vanuit een eigen kiezersmandaat ook volksvertegenwoordiger.

De huidige dagelijks besturen van bestuurscommissies per stadsdeel zijn na bestuursonderhandelingen gevormd. Elke bestuurscommissie heeft na de verkiezingen eigen bestuurlijke ambities geformuleerd. Zowel dagelijks bestuur (DB) als algemeen bestuur (AB) komt vanwege een andere politieke samenstelling soms tot andere keuzes dan wel afwijkende adviezen over stedelijke kaders. Zoals eerder in deze notitie al staat functioneren de bestuurscommissies daarmee in de praktijk nog teveel als zelfstandige bestuurslaag en te weinig als verlengd bestuur.

Over de meerwaarde van de bestuurlijke rollen van bestuurscommissies is minder discussie. Het lokale bestuur stelt met kennis van het gebied vast wat de maatschappelijke opgave is. Ze kan constateren wat goed of niet goed gaat en dit zelf oplossen, dan wel escaleren als ze zelf niet bevoegd is. Daarmee fungeert het bestuur als eerste aanspreekpunt en verbinder tussen burger en bestuur. Uiteraard kan dat nog beter, en gaat tijd verloren aan de door de commissie-Brennikmeijer geconstateerde interne gerichtheid en bestuurlijke drukte. Maar dat lokale belangen in beeld zijn, lokale geluiden gehoord worden en daarnaar gehandeld wordt, wil het college borgen. Dit is hoe een lokaal bestuurder effectief functioneert. Dat handelen is vooral bestuurlijk, waarbij partijpolitieke verschillen slechts beperkt een rol spelen.

Discussie kun je altijd voeren over de kwaliteit van de invulling van die rollen. Maar het college hecht aan het lokaal bestuur en ook aan de meeste van de rollen die de bestuurscommissies daarbij vervullen. Dat het samenspel tussen college en bestuurscommissies regelmatig stroef verloopt gaat vooral over verschillen in opvatting over de ruimte om eigen afwegingen te maken per stadsdeel. Dat raakt vooral aan de rol als uitvoerder van stedelijk beleid en de rol als beleidsmaker. Dat wringt met de rol als verlengd bestuurder. Hier komen we in paragraaf 2.5 op terug.

2.4 Taken en bevoegdheden

In 2014 is gekozen voor invoering van territoriale bestuurscommissies met een afgebakend takenpakket. Deze bestuurscommissies zijn ondersteunend aan de besturing van de stad door het college en de gemeenteraad, aan wie zij verantwoording afleggen. Het AB oefent de taken en bevoegdheden uit die door de gemeenteraad, het college van B&W en de burgemeester aan het AB zijn overgedragen of gemandateerd.

Waar Amsterdam tot 2014 een bevoegdhedenverdeling kende met als uitgangspunt 'decentraal tenzij', is in het nieuwe stelsel gekozen voor het uitgangspunt 'centraal, tenzij'. De bevoegdheden zijn dus voorbehouden aan het college of de raad, tenzij een taak of bevoegdheid is opgenomen in een takenlijst of een bevoegdhedenregister. In de praktijk betekende dit een beperking van het aantal taken en bevoegdheden uit het stelsel van vóór 2014. Deze beperking is deels door landelijke wetgeving ingegeven. Er is echter ook een keuze geweest voor in totaal 24 bevoegdheden, waarvan er inmiddels twee zijn vervallen (maatschappelijke ondersteuning en jeugdgezondheidszorg). Het aantal bevoegdheden van bestuurscommissies staat niet vast en de reikwijdte ervan ook niet. Binnen de grenzen van de Gemeentewet kan je hierin dan ook variëren.

Verder is ook de regelgevende bevoegdheid beperkt en is de bestaande regelgeving geharmoniseerd. In 2014 is een overgangstermijn gegeven van twee jaar waarbinnen stadsdeelregelingen moesten worden vervangen door stedelijke regelingen en kaders. Op nagenoeg alle beleidsterreinen zijn die nu vastgesteld. Daarmee is duidelijk dat taken en bevoegdheden van bestuurscommissies voornamelijk een uitvoerend of beheersmatig karakter hebben. Het AB heeft deze veelal weer gemandateerd aan het DB. Hoewel het aantal beleidsterreinen groot is, is de beleidsvrijheid die de bestuurscommissies hebben bij hun taken beperkt. De bestuurscommissies kunnen in aanvulling op een stedelijk kader wél zelf beleid vaststellen maar dat kan alleen voor zover dat beleid betrekking heeft op de wijze waarop *uitvoering* wordt gegeven aan de aan hen opgedragen taken en bevoegdheden. Als in het stedelijk kader

uitputtend is vastgelegd hoe de bestuurscommissies het beleid dienen uit te voeren, dan bestaat deze beleidsvrijheid niet. Bij het opstellen van subsidieregelingen geldt zelfs dat de bestuurscommissies daartoe uitsluitend bevoegd zijn als die bevoegdheid daartoe expliciet in een stedelijk kader aan de bestuurscommissies is gegeven.

Continueren huidige verdeling taken en bevoegdheden

Gezien het belang dat het college toekent aan het lokaal bestuur is het belangrijk dat lokale bestuurders voldoende armslag hebben om lokale problemen lokaal op te lossen. Dat vergt bevoegdheden en budget. Welke omvang daarbij het beste past is altijd enigszins arbitrair. In het huidige stelsel zie je dat er op een aantal terreinen bevoegdheden zijn gecentraliseerd. Het aantal bevoegdheden past zich daarmee flexibel aan aan datgene wat wenselijk is. Voor nu ziet het college geen reden het aantal taken en bevoegdheden of de reikwijdte ervan te veranderen.

Uitgangspunten zijn en blijven:

- Beleidsontwikkeling vindt plaats op centraal niveau. In het stedelijke beleid wordt expliciet bepaald op welke terreinen beleidsregels lokaal nader ingevuld kunnen worden.
- De stadsdelen zijn alleen bevoegd tot het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften als daar een wettelijke basis voor is (artikel 10:3 Awb).
- Op basis van de huidige taken en bevoegdheden zijn de stadsdelen bevoegd om binnen stedelijke kaders taken uit te voeren. De stadsdelen hebben een beperkte eigen beleidsmatige afwegingsruimte. De discussies op stadsdeelniveau gaan met name over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan centraal gemaakte afspraken.
- De taken en bevoegdheden van de stadsdelen beperken zich tot daar waar lokale invulling nodig is. Voor een antwoord op de vraag wat lokaal nodig is, zal het college een inhoudelijke afweging moeten maken binnen de beperkingen die de Gemeentewet oplegt. In 2014 heeft die afweging tot de huidige set taken en bevoegdheden geleid.
- De stadsdelen hebben nadrukkelijk een rol en meerwaarde bij het gebiedsgericht werken door te signaleren wat er lokaal speelt, door te analyseren wat lokaal nodig is en door namens het college lokale problemen snel op te lossen.

2.5 Bestuurlijke inrichting

Een belangrijke aanleiding om de bestuurlijke inrichting te veranderen is de conclusie van de commissie-Brenninkmeijer dat het dubbelmandaat van bestuurscommissieleden een structuurfout is. Het wringt dat leden van de bestuurscommissie zowel verlengd bestuur zijn (en daarmee vooral taken van het college uitvoeren en zich daarover verantwoorden aan het college) als een eigen kiezersmandaat hebben (en zich daarom willen verantwoorden naar de kiezers). De commissie raadt aan deze fout te herstellen door bestuurscommissies in 2018 niet meer door directe verkiezingen samen te stellen. Daarmee is echter nog niet gezegd hoe dan wel.

In de afweging tussen mogelijke varianten kiest het college er voor het uitgangspunt één Amsterdam verder door te trekken en wil het duidelijker toe naar één organisatie met één bestuur. De ruim 800.000 Amsterdammers dienen daarbij nog steeds toegang te hebben tot dat bestuur en zo invloed te kunnen uitoefenen op hun omgeving. Het college heeft de overtuiging dat alleen dan alle energie ingezet kan worden op het realiseren van resultaten voor de stad. Het motto is en blijft immers: alles wat we doen, doen we voor de Amsterdammers.

Eerder in deze notitie is al beargumenteerd waarom het college hecht en blijft hechten aan lokaal bestuur. Een ambtelijke variant zonder lokaal bestuur is dan ook geen optie. Bij het verkennen van mogelijke varianten voor de bestuurlijke inrichting zijn er dan drie hoofdvormen:

- a. Alleen een vertegenwoordigend bestuur (analoog aan het huidige AB)
- b. Alleen een verlengd bestuur (analoog aan het huidige DB)
- c. Een combinatie van beide

Bij elk van deze vormen kan je dan nog kiezen tussen een direct gekozen, indirect gekozen of benoemd lokaal bestuur.

Direct gekozen, indirect gekozen of benoemd lokaal bestuur

Bij de inrichting van het nieuwe stelsel in 2014 is ervoor gekozen om voor de bestuurscommissies directe verkiezingen te organiseren. Dit zodat burgers zoveel mogelijk invloed hebben op de samenstelling van de bestuurscommissies en de Amsterdammers dichtbij vertegenwoordigers hebben die direct hun lokale belang inzichtelijk kunnen maken.

Om die reden hebben bijvoorbeeld niet alleen de klassieke politieke partijen de mogelijkheid een zetel in de bestuurscommissies te verwerven, maar ook lokale politieke partijen of lokale belangenverenigingen of stichtingen.

De commissie-Brenninkmeijer signaleert echter dat directe verkiezingen ook nadelen hebben in de huidige constellatie. Vooral omdat monistische bestuurscommissies op grond van de Gemeentewet niet primair verantwoording afleggen aan de kiezer maar aan de organen die de bestuurscommissies hebben ingesteld. Alternatief is dat voor indirecte verkiezingen of benoeming wordt gekozen.

Bij indirecte verkiezingen zijn er verschillende opties waaronder:

- De gemeenteraad kiest de leden van de bestuurscommissies.
- De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen per stadsdeel bepaalt de samenstelling van het lokaal bestuur.

De verschillende opties hebben gemeen dat het lokale belang ondergeschikt is aan het stedelijke belang. Burgers dienen bij hun stem een afweging te maken tussen wat ze het zwaarst laten wegen en kunnen bijvoorbeeld niet kiezen om lokaal op een andere vertegenwoordiger te stemmen dan stedelijk.

Tevens is er de mogelijkheid van benoeming. Bijvoorbeeld in de vorm dat het college de leden van de bestuurscommissies voordraagt en de raad deze benoemt of een variant waarin de samenstelling van het college de samenstelling van het lokaal bestuur bepaalt. De samenstelling van de bestuurscommissies kan dan ook bij de coalitieonderhandelingen worden betrokken. Een benoeming door het college doet ook recht aan het gegeven dat bestuurscommissies vooral collegebevoegdheden uitoefenen. Het is een vorm van verlengd bestuur zonder het nadeel van het dubbelmandaat.

Beoogde verbeteringen

Zoals in paragraaf 2.1 al is geconcludeerd wil het college het stelsel verder ontwikkelen en het gebiedsgericht werken verder versterken. Om zo bij te dragen aan:

- Meer ruimte voor participatieve democratie
- Voor burger beter uitlegbaar maken
- Betere aansluiting beleidskeuzes op lokale opgave
- Betere samenwerking tussen stedelijk en lokaal bestuur
- Naar buiten gerichte bestuursstijl van het lokaal bestuur

Meer ruimte voor participatieve democratie

Als je meer ruimte wilt geven aan participatieve democratie zal je een duidelijk en onafhankelijk aanspreekpunt moeten hebben dat daartoe volledig in dienst staat. Bestuurders kunnen dat faciliteren maar het vergt nadrukkelijk ook voeding vanuit het gebied. Het maakt mogelijk dat de mensen die de lokale keuzes maken de lokale situatie ook goed kunnen meewegen. Vanuit deze context ligt een keuze voor verlengd bestuur met invulling van participatieve democratie in de rede.

Het is daarbij van belang dat scherp in kaart is wat de actieve bewonersgroepen zijn. Daarmee weten ze ook welke onderwerpen in de gebieden de aandacht van bewoners hebben, en of er hiaten zijn, gebaseerd op informatie van bv. de werkzame professionals.

Beter uitlegbaar voor burgers

Als je het voor de burger helderder wilt maken waar deze terecht kan voor invloed op zaken, dan wel uitleg over keuzes die de burger raken, helpt het als de gemeente daadwerkelijk als één Amsterdam functioneert. Dit betekent naast goede dienstverlening en kwaliteit in de uitvoering vooral een heldere taakverdeling, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Bij bestuursvormen die minder eenduidig als één bestuur van de stad functioneren is het voor burgers moeilijker om te bepalen wie uiteindelijk de keuzes maakt. Een bestuursvorm waarin de rol van het lokaal bestuur uitsluitend verlengd bestuur is, voldoet dan beter.

Betere aansluiting tussen gebied en beleid

De grootte van de 22 gebieden biedt ruimte voor lokaal maatwerk binnen de stedelijk gestelde kaders. Dit maatwerk is een verantwoordelijkheid van ambtelijke organisatie en lokaal bestuur. Maar het helpt als vanuit bewoners, ondernemers en belangengroepen inbreng wordt geleverd bij lokale kwesties, gebiedsplannen en adviezen over stedelijke kaders. Daarmee wordt de 'couleur locale' behouden die in Amsterdam zo bijdraagt aan de goede resultaten. Op deze wijze worden gebiedsbelangen beter gearticuleerd.

Betere samenwerking

Als je de samenwerkingscultuur wilt verbeteren vergt dit zowel ambtelijk als bestuurlijk actie. Voor het bestuurlijk stelsel is vooral van belang hoe bestuurlijk de samenwerkingscultuur kan verbeteren. Hoe meer het lokaal bestuur een eenduidige rol heeft, en dus vooral verlengd bestuur is, hoe beter dit ook is voor de samenwerking. Toch moeten we ons daarin niet rijk rekenen. Elke bestuurder heeft een eigen verantwoordelijkheid en daar hoort ook bij dat het af en toe schuurt tussen bestuurders.

Naar buiten gerichte bestuursstijl

Amsterdammers verwachten dat de gemeente is gericht op burgers en ondernemers met hun wensen, problemen en initiatieven, oor heeft voor vragen en suggesties, aansluiting realiseert van beleid op de opgave in het gebied, een directe relatie legt tussen bestuur en kiezer, nabijheid en toegankelijkheid creëert door een beslisser die oog heeft voor de lokale situatie en snelle en klantgerichte dienstverlening kent.

Het college stelt vast dat de rol van de bestuurscommissies als verbinding tussen het gemeentebestuur en burger in de dagelijkse praktijk wel een prominente plaats inneemt maar niet de centrale positie die is beoogd. Het college blijft hechten aan een naar buiten gerichte bestuursstijl. Dat vergt vooral een andere instelling en focus. In het huidige bestuurlijk stelsel zijn het gericht zijn op de Amsterdammer, ondernemer en bezoeker en het gebiedsgericht werken nog onvoldoende tot wasdom gekomen.

Conclusie: afweging bestuursvormen

Bij de weging van de argumenten neemt het college in ogenschouw dat Amsterdammer steeds meer behoefte hebben aan participatie en betrokkenheid bij besluitvorming over hun directe leefomgeving. Het college hecht hieraan. En wil dit verder stimuleren.

Eerder is al geschetst dat het college hecht aan het lokaal bestuur en aan de rollen die het nu vervult. Toch verloopt het samenspel tussen college en bestuurscommissies regelmatig stroef. Dat speelt vooral bij verschillen in opvatting over de ruimte om eigen afwegingen te maken per stadsdeel. Naar het oordeel van de commissie-Brenninkmeijer veroorzaakt vooral het dubbelmandaat de ineffectieve bestuurlijke samenwerking. Naar het oordeel van het college komt vooral het verlengd bestuur nu niet goed tot zijn recht. Er zijn interne discussies tussen college en stadsdeelbesturen daar waar je een soepel samenspel zou willen.

Het college kiest er daarom voor om de invulling van het DB van de bestuurscommissie te veranderen. Het college wil dat het DB echt verlengd bestuur wordt van het college. In de ogen van het college kan dat alleen bereikt worden als het DB door het college benoemd wordt. Daarmee borg je lokaal bestuur maar voorkom je onnodige tegenstellingen tussen college en stadsdelen.

Als je alleen voor deze vorm van verlengd bestuur zou kiezen verlies je echter de fijnmazige lokale inbreng van belangen vanuit het gebied. Om voldoende tegenspraak op lokaal niveau te organiseren kiest het college ervoor om naast het benoemde DB direct gekozen adviescommissies per stadsdeel in te stellen.

Het college trekt hiermee het huidige algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uit elkaar. Per stadsdeel worden er dan twee commissies ingesteld: één commissie van de raad (adviescommissie) en één bestuurscommissie van het college (dagelijks bestuur). Deze twee commissies hebben dan geen formele verantwoordingsrelatie tot elkaar zodat er ruimte is het dagelijks bestuur de taken en bevoegdheden uit te laten voeren waarbij maatwerk voor het gebied moet worden geleverd. De adviescommissie kan zich volledig toeleggen op het doorgeven van signalen uit het gebied.

Voor de taken en bevoegdheden van de beide commissies kan dan aansluiting worden gezocht bij de taken die in dat verband al expliciet in de huidige takenlijst opgenomen zijn. Voor de adviescommissie betreft dit:

- Het signaleren en informeren van de raad, het college en het dagelijks bestuur van het college over de ontwikkelingen in de buurten en wijken en het leveren van input voor en adviseren over de stedelijke kaders (oren- en ogenfunctie van de bestuurscommissie);
- Het onderhouden en versterken van netwerken van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties (de verbindende functie van de bestuurscommissie);
- Het benutten, faciliteren en stimuleren van burgerparticipatie met gebruik van innovatieve (digitale) mogelijkheden en het delen van best practices (de ondersteunende en stimulerende functie van de bestuurscommissie);

Voor het dagelijks bestuur betekent dit, naast een aantal meer concrete taken en bevoegdheden, dat zij verantwoordelijk zijn voor:

- Het voeren van regie op eventuele extra stedelijke inzet in buurten en wijken na besluitvorming in het college of raad (de regisserende functie van de bestuurscommissie);
- Het opstellen van instrumenten zoals gebiedsanalyses, -agenda's, -plannen (uitvoering) en -monitors om de hierboven genoemde functies van de bestuurscommissies te verwezenlijken;
- Het vertalen van stedelijke beleidskaders naar uitvoering op gebiedsniveau;
- Het aansturen van taken en voorzieningen met een stadsdeelfunctie dan wel een stadsdeelbereik, zodanig dat er ruimte is voor diversiteit en maatwerk als dit op grond van verschillen in de maatschappelijke opgave gewenst is;
- Het bij de uitvoering van de taken en rollen zoals in deze lijst omschreven doen van al datgene dat noodzakelijk is ter verwezenlijking van de publieke taak op stadsdeelniveau.

Voor de adviescommissie betekent dit wel dat de controlerende functie volledig wegvalt. Dat zal voor de leden een hele omslag zijn. Instrumenten als het stellen van vragen, het indienen van moties en amendementen en het inbrengen van initiatiefvoorstellen zijn dan niet meer aan de orde. Het werk beperkt zich tot de ogen- en orenfunctie en de zorg voor de verbinding tussen burger en bestuur.

In lijn hiermee is ook het voorstel van het college de adviescommissies door directe verkiezingen samen te stellen. Omdat de nadruk ligt op de signalen uit het gebied is het voorstel de stadsdelen daarbij aan de hand van de huidige 22 gebieden in te delen en dan per gebied een aantal leden te laten kiezen. Dit zorgt voor de meeste verbinding met de bewoners van het betrokken gebied. Verder moet er meer dan nu het geval is ruimte komen voor niet-politieke partijen om aan de verkiezingen mee te doen.

Voor het DB is het voorstel de leden door het college te laten benoemen aan de hand van de gevormde coalitie. Voordeel van dit model is dat het DB in het verlengde ligt van het college en daarmee binnen de kaders van het coalitieakkoord met mandaat kan handelen, maar ook snel kan escaleren naar het college. Met een lokaal bestuur is er nog steeds nabij en toegankelijk bestuur, dat zich door een overzichtelijk takenpakket meer dan nu kan richten op de participatieve democratie en daar in de vorm van de adviescommissie ook een duidelijk aanspreekpunt voor heeft. Raad, college en lokaal bestuur kunnen zo samen optrekken in het realiseren van hun bestuurlijke ambities voor de stad.

In de volgende paragraaf werken we dit voorstel van het college verder uit.

2.6 Voorstel nieuw bestuurlijk stelsel

Het college stelt voor om het bestuurlijk stelsel vanaf 2018 per stadsdeel te laten bestaan uit:

- Door het college ingestelde territoriale bestuurscommissies bestaand uit een benoemd DB (conform artikel 83 Gemeentewet).
- Direct gekozen adviescommissies samengesteld per gebied (conform artikel 84 Gemeentewet).

Hiermee kiest het college nadrukkelijk voor een nieuw bestuurlijk stelsel. Een stelsel van verlengd bestuur met een duidelijke betrokkenheid van buurten.

Een benoemd DB en een gekozen adviescommissie fungeren anders dan in de huidige situatie los van elkaar. Ze vervullen elk een deel van de rollen die nu bij bestuurscommissies zijn belegd. In onderstaande tabel is dit samengevat:

Rol benoemd DB	Rol adviescommissie
Verlengd bestuur	Vertegenwoordiger van het gebied
Uitvoerder stedelijk beleid	Adviseur DB en raadscommissie
Evt. beleidsruimte op aantal terreinen	Advisering over gebiedscyclus kerntaak
Verbinder tussen burger en bestuur	Aanspreekpunt voor burgers
Eerste aanspreekpunt bestuur voor burgers	Oren en ogen van wat leeft in gebied/stadsdeel
Ambassadeur van het gebied	Burgerinitiatief faciliteren
Oren en ogen van wat leeft in gebied/stadsdeel	Zorgen dat mensen gehoord worden
Zorgen dat mensen gehoord worden	
Ruimte creëren voor burgerinitiatief	

Benoemd DB

Het dubbelmandaat bemoeilijkt in het huidige stelsel de effectieve bestuurlijke samenwerking. Om dit probleem op te lossen kiest het college voor een benoemd DB. Met als karakteristiek:

- Met een benoemd DB versterk je het verlengd lokaal bestuur. Met ervaren bestuurders die op lokaal niveau met kennis van het gebied bestuurlijke afwegingen maken en zorgen voor verbinding tussen burgers en bestuur.
- Het DB krijgt dezelfde taken en bevoegdheden die nu aan de bestuurscommissie als geheel zijn toegekend. Maar deze taken worden gemandateerd waar deze nu nog deels gedelegeerd zijn. Bij mandaat oefent het DB de bevoegdheden uit namens het college. In het model met een door het college benoemd DB past de vorm van mandaat daarom beter.
- De leden van het DB worden benoemd door het college. In totaal worden 21 DB-ers benoemd voor de 7 stadsdelen. Een DB-lid kan ook lid zijn van een andere partij dan de coalitiepartijen, dit is aan het college.
- Bij een benoemd DB is voor de burger helder uitlegbaar wie beslist in wat voor die burger relevant is: DB of college.
- Zuivere verantwoordingsrelatie: het DB legt alleen verantwoording af aan het college, het orgaan dat het DB heeft ingesteld en dat vervolgens weer verantwoording aflegt aan de

gemeenteraad. Verder wordt de verantwoordingsrelatie versterkt doordat er ook verantwoording moet worden afgelegd over de invulling van het mandaat.

Adviescommissies per stadsdeel

Het college vindt het van belang dat de belangen van de Amsterdammers op lokaal niveau goed behartigd worden en dat ook een benoemd DB voorzien blijft worden van adviezen en daarmee scherp gehouden wordt in zijn functioneren. Om dit te borgen wil het college per stadsdeel adviescommissies samenstellen.

De raad stelt per stadsdeel een adviescommissie in conform artikel 84 van de Gemeentewet.

- De adviescommissie bestaat uit vier leden per gebied, die als bewoner de belangen van hun eigen gebied behartigen. Amsterdam kent 22 gebieden. Per stadsdeel bestaat de adviescommissie, afhankelijk van het aantal gebieden per stadsdeel, uit 8 (Centrum), 12 (Noord, West, Zuid en Zuidoost) of 16 (Nieuw-West en Oost) leden.
- De leden worden via directe verkiezingen per gebied gekozen. De vertegenwoordigers van de verschillende gebieden vormen samen de adviescommissie van het stadsdeel.
- De verkiezingen vinden plaats volgens een personenstelsel. Bewoners van het gebied kunnen zich individueel of namens een groepering individueel verkiesbaar stellen. Wel dienen ze 100 handtekeningen te verzamelen om zo aan te tonen dat ze ook daadwerkelijk steun hebben van buurtgenoten en niet alleen zichzelf.
- Door gebiedsverkiezingen te organiseren zorg je voor de verbinding tussen het gebied en het bestuur.
- De leden krijgen een vergoeding die conform de wettelijke mogelijkheden gebaseerd is op een vergoeding per vergadering. De vergoeding wordt beperkt omdat het aantal verplichtingen ten opzichte van het huidige stelsel wordt beperkt. De vergoeding wordt gezet op € 350 per vergadering met een maximum van € 700 per maand. Het DB schrijft de vergaderingen uit.
- Daarnaast is er een ondersteuningsbudget om het functioneren van de commissie mogelijk te maken.

Rol adviescommissie

De adviescommissie heeft samengevat drie taken:

- De adviescommissie adviseert gevraagd en ongevraagd het DB van het stadsdeel, en waar nodig een raadscommissie van de gemeenteraad over lokale kwesties.
- De adviescommissie faciliteert en stimuleert maatschappelijke/buurt initiatieven binnen het stadsdeel.
- De adviescommissie ondersteunt het gebiedsgericht werken door signalen aan het DB door te geven over zaken die snel aandacht vragen van de gemeente.

De belangrijkste taak van de adviescommissie is het DB gevraagd en ongevraagd te adviseren. De leden hebben een haalplicht om hun adviezen te voeden met wat er leeft in hun gebied. Dit vergt overzicht van wie actief zijn, maar ook oog voor groepen bewoners die zich minder laten horen. De leden van de adviescommissies zullen gesprekken gaan voeren met bewoners, ondernemers en organisaties en buurtbijeenkomsten, bewonersavonden en bijeenkomsten bezoeken bij sportverenigingen, scholen, broedplaatsen, winkels en buurtkamers. Maar ook online actief zijn, net als bestuurscommissies daar nu al tal van initiatieven voor ontplooiën. De adviescommissies hebben daarbij een rol als aanjager, spreekbuis, sparringpartner en adviseur. De adviescommissie bestaat daarom idealiter uit mensen met hart voor hun buurt, verbinders, die actieve bewoners(groepen) ondersteunen om initiatieven te ontwikkelen en tot succes te brengen. Levendige en betrokken buurtbewoners in een sociale en ondernemende stad die het DB voeden, adviseren en inspireren. Op basis van hun netwerk en de daaruit voortkomende signalen komen ze tot adviezen aan het DB. In hun adviezen maken ze daarbij een afweging in wat meer en minder belangrijk is voor het gebied of het stadsdeel als geheel.

Een tweede taak is het faciliteren en stimuleren van burgerparticipatie. De adviescommissie heeft daarin een eigenstandige rol, aanvullend op wat het DB daarin al doet. De adviescommissie stimuleert zelf

buurtinitiatieven en adviseert het DB over mogelijkheden om buurtinitiatieven verder mogelijk te maken, ook financieel. Deze adviezen vanuit de adviescommissie wegen zwaar mee bij de bestuurlijke afweging die het DB maakt. Het DB zal daarbij actief communiceren naar de adviescommissie over wat er met deze adviezen is gebeurd.

Verder denkt de adviescommissie met het DB mee over hoe hun buurt, bewoners en ondernemers, het beste betrokken kan worden bij plan- en besluitvorming. Afhankelijk van de aard van het onderwerp en het effect op de buurt, kiezen ze voor informeren, raadplegen, adviseren of coproduceren. De adviescommissie denkt daarbij ook mee met het DB over hoe te komen tot nieuwe vormen van participatie en hoe moderne technologieën daarbij benut kunnen worden. Waar nodig kunnen ze bij het stimuleren van burgerparticipatie een beroep doen op de expertise vanuit de gemeentelijke organisatie maar ook adviseren om bepaalde burgerinitiatieven financieel te ondersteunen binnen de begrotingsregels.

Een derde taak is het bijdragen aan gebiedsgericht werken, ter ondersteuning aan het DB en de gebiedsmanagers. Het kan zijn dat de leden van de adviescommissie vanuit hun netwerk in de buurten zaken signaleren die snel opgepakt moeten worden door de gemeente. Die zaken kunnen ze vanuit hun soepele contact met de gebiedsmanagers dan snel doorspelen.

De adviescommissie heeft nadrukkelijk geen controlerende taak ten opzichte van het DB. De vertrouwensregel is niet van toepassing. Wel kan het door zijn bestaan een rol als waakhond vervullen en zo het DB scherp houden in het functioneren.

Onderwerpen en moment van advies door adviescommissie

De adviescommissies kunnen gevraagd en ongevraagd adviseren. Dit kan dus over alle onderwerpen en beleidsterreinen gaan. Maar in de basis adviseert de adviescommissie alleen het DB over taken en bevoegdheden die het DB namens het college uitoefent. Vanuit de mandatering kan het college indien gewenst ook voorschrijven hoe het DB de adviescommissie moet betrekken. Voor de helderheid onderscheiden we vier situaties:

- **Gevraagd advies bij een aan het DB gemandateerde bevoegdheid.**
Dit is de kerntaak van de adviescommissie. Hier maakt het DB de afweging om de adviescommissie om input vanuit het gebied te vragen. Dit zal bijvoorbeeld gebeuren als er inspraak plaatsvindt en er dus uitvoeringskeuzes worden gemaakt die burgers direct raken of bij het opstellen van de gebiedsplannen. Het DB maakt dan met de adviescommissie afspraken over de wijze waarop de inspraak wordt georganiseerd of hoe burgers bij de totstandkoming van een gebiedsplan worden betrokken.
- **Gevraagd advies bij vaststellen van stedelijke kaders.**
Meer nog dan nu moet het college hier de DB's bij betrekken. Het college vraagt de DB's om advies voorafgaand aan de besluitvorming in het college. Het is aan het DB om te bepalen of zij daarbij weer advies inwinnen bij de adviescommissie.
- **Gevraagd advies bij bestemmingsplannen.**
Hier overlegt het DB met de adviescommissie in de voorontwerpfase. Besproken wordt hoe bewoners en andere belanghebbenden worden betrokken bij het opstellen van het voorontwerp van het bestemmingsplan. Het DB vraagt de adviescommissie ook zelf om input vanuit het gebied. Tijdens de periode dat er zienswijzen kunnen worden ingediend, vraagt het DB ook de adviescommissie om advies.
- **Ongevraagd advies**
Het staat de commissie vrij om onderwerpen te kiezen om ongevraagd advies over te geven. Ook de timing staat dan vrij. Hiermee kan een idee, initiatief of probleem onder de aandacht van het DB gebracht worden. Daarnaast kan de adviescommissie een ongevraagd advies geven als ze van mening is dat ze onterecht niet om advies is gevraagd. Verder kan de adviescommissie in zo'n geval, of als het advies niet gemotiveerd terzijde is gelegd, advies uitbrengen aan de raadscommissie van de gemeenteraad.

Door het kiezersmandaat van de adviescommissieleden vergt het van DB-leden dat zij rekening houden met de ingebrachte adviezen en kunnen motiveren waarom ze die al dan niet overnemen. Het vergt van adviescommissieleden dat zij zich bewust zijn dat ze een adviserende rol hebben. Van beide kanten vergt dit reële verwachtingen richting de kiezers in het stadsdeel.

Gevolgen van het nieuwe stelsel voor de rol en de positie van het college

Door het mandateren van bevoegdheden aan het DB ontstaat er een directere sturings- en verantwoordingsrelatie tussen college en DB. Dit heeft meer dan nu het karakter van een relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Het biedt de mogelijkheid om direct te sturen op de invulling van het mandaat, maar dat hoeft niet. Net als nu zal het college het DB immers de ruimte willen geven om binnen hun eigen mandaat lokale keuzes te maken en lokale problemen lokaal op te lossen. In de praktijk zal er meer dan nu overleg zijn tussen een collegelid en een DB-lid over concrete keuzes of bestuurlijke dilemma's. Op die manier wordt het verlengd bestuur actiever dan nu ingevuld. Het voorstel leidt niet tot wijzigingen in de P&C-cyclus en de begrotingsregels. Jaarlijks zal er een informeel evaluatiegesprek zijn tussen college en DB's over de ervaringen met de werking van het stelsel.

De adviescommissies adviseren het DB en niet het college. In de wisselwerking tussen college en DB spelen die adviezen uiteraard wel een rol, en het zal ook nodig zijn in voorstellen aan de raad soms in te gaan op de ingebrachte adviezen en wat daarmee gebeurd is.

De contacten tussen college en DB zullen vooral via vakwethouders verlopen. De portefeuilles van het DB zullen een mix zijn van inhoudelijke portefeuilles (om zo per wethouder een DB-er te hebben met dezelfde portefeuille) en gebieden (om zo per gebied een aanspreekpunt in het DB te hebben). Verder is het aan het nieuwe college om te bepalen of en hoe de rol van gebiedswethouder wordt ingevuld. Het voorstel is de rol van gebiedswethouder te behouden, deze dient nu vooral als eerste aanspreekpunt voor het DB bij stadsdeelbrede kwesties of bij zaken die het functioneren van het lokaal bestuur raken.

Gevolgen van het nieuwe stelsel voor de rol en de positie van de raad

De raad is in de nieuwe situatie nog het enige orgaan dat het functioneren van college en DB's controleert. Aanspreekpunt voor de raad daarbij is en blijft het college. Maar meer dan nu zullen stadsdeelgerelateerde zaken op de raadscommissievergadering aan de orde komen. Insprekers die nu wel inspreken bij een bestuurscommissie en niet bij een raadscommissie zullen daar straks eerder wel inspreken.

Bepalend daarbij is uiteraard hoe goed college en DB erin slagen de belangen van het gebied mee te laten wegen in keuzes in beleid en uitvoering. Doordat college en DB meer dan nu als verlengd bestuur optreden zal de aansluiting tussen gebiedsbelangen en beleid verbeteren. Daar is ook de raad bij gediend.

Verkiezingen adviescommissie gebaseerd op personenstelsel

De verkiezingen voor adviescommissies zijn op dezelfde dag als de gemeenteraadsverkiezingen. De adviescommissies zijn immers een onderdeel van het bestuurlijk stelsel van verlengd bestuur met betrokkenheid van buurten.

Het is van belang dat in de communicatie richting kiezers vanaf het begin aan duidelijk is dat de verkiezingen gaan over het kiezen van mensen die namens de bewoners kunnen adviseren over wat goed is voor het gebied. En dat daarvoor juist lokale vertegenwoordigers nodig zijn. Maar ook dat deze verkiezingen dus nadrukkelijk een ander karakter hebben dan die voor de gemeenteraad.

Alle verkiezingen vinden sinds 2004 volgens een lijstenstelsel plaats. Een lijstenstelsel houdt in dat de kandidaten in lijsten zijn gerangschikt. De lijsten vertegenwoordigen een programma. Er wordt dus een stem uitgebracht op een lijst met een programma en niet op een bepaald persoon. Tot 2004 kenden de waterschapsverkiezingen een personenstelsel. Binnen een personenstelsel stem je niet op een bepaalde lijst, maar op een individuele kandidaat. Het kan daarmee laagdrempeliger zijn en er is meer ruimte voor kandidaten met een rechtstreekse binding met het gebied of een bepaalde persoonlijke belangstelling

of deskundigheid. Kiezers moeten zich wel in alle kandidaten verdiepen om een keus te maken. Er is in beginsel geen programma waar kandidaten aan gebonden zijn.

Het is belangrijk extra aandacht te besteden aan de communicatie richting kiezers. Ook in de keuze voor de inrichting van het stembiljet. Dat kan je doen door in een verkiezingsfolder alle kandidaten zichzelf te laten voorstellen met hun motivatie om zich in te zetten voor hun buurt of wijk. Bij het stembiljet kan je ervoor kiezen alleen namen op te nemen, of uitgebreidere informatie per persoon. Bij het uitwerken van de inrichting van de verkiezingen zal hier verder naar gekeken worden.

Bij de verkiezing volgens een personenstelsel moet de gemeente zelf een verkiezingsproces inrichten, zelf regelgeving opstellen en ook computerprogramma's hiervoor laten ontwikkelen. Om te voorkomen dat zich daarbij problemen voordoen, zal worden aangesloten bij de bepalingen die destijds voor de waterschapsverkiezingen golden. Overigens zal bij verkiezingen voor de adviescommissies net als nu bij verkiezingen voor bestuurscommissies alleen in het stadsdeel gestemd kunnen worden. Anders moet je 22 stembussen neerzetten in alle stemlokalen.

Vergoedingen leden adviescommissie

Aan de leden van het algemeen bestuur van de bestuurscommissies kan binnen het huidige stelsel alleen presentiegeld worden betaald. Daar is discussie over geweest omdat het zwaartepunt in de werkzaamheden niet bij de vergaderingen ligt maar bij het ophalen van signalen uit de buurt. Dit betekent, zoals gezegd, dat de werkzaamheden vooral bestaan uit het voeren van gesprekken met bewoners, ondernemers en organisaties en het bezoeken van buurtbijeenkomsten, bewonersavonden en bijeenkomsten bij sportverenigingen, scholen, broedplaatsen, winkels en buurtkamers.

Voor de leden van de voorgestelde adviescommissies geldt dat daar op grond van de wet ook alleen presentiegeld aan kan worden betaald. Nu de nadruk nog meer komt te liggen op het ophalen van signalen van burgers, ondernemers en andere betrokkenen en het zwaartepunt dus nog minder bij de vergaderingen ligt, wringt dat maar het college heeft daarin geen keus. Overeind blijft staan dat in de hoogte van de vergoeding per vergadering tot uitdrukking wordt gebracht dat er door de leden van de adviescommissies veel meer werkzaamheden worden verricht. Het is een serieuze taak die een navenante vergoeding rechtvaardigt. Nu het takenpakket van de adviescommissie wordt beperkt, is er echter wel aanleiding ook de vergoeding per vergadering te versoberen. Verder is er geen aanleiding meer om een onderscheid te maken tussen bijzondere of voorbereidende en reguliere of besluitvormende vergaderingen. Het college stelt dan ook een vergoeding van € 350 per vergadering voor met een maximum van twee vergaderingen per maand. Daarbij blijft van toepassing dat er gedurende de recesperiodes van de gemeenteraad geen aanspraak op een vergoeding bestaat, tenzij de vergadering in verband met uitzonderlijke omstandigheden nodig is en het college met de vergadering heeft ingestemd.

2.7 Ontwikkeling ambtelijke organisatie

De kern van het bestuurlijk stelsel is de bestuurlijke inrichting van de gemeente. Toch willen we nog kort ingaan op de relatie tussen het bestuurlijk stelsel en de ambtelijke organisatie. De rol van het lokaal bestuur komt namelijk alleen tot volle wasdom als de ambtelijke organisatie goed functioneert. En het is onmiskenbaar dat de ambtelijke reorganisatie die per 2015 is doorgevoerd nog niet voltooid is. Bij de keuzes die we maken voor de bestuurlijke inrichting gaan we echter uit van de situatie in 2018. Het is daarom goed kort te schetsen hoe de ambtelijke organisatie zich de komende tijd op een aantal relevante aspecten verder zal ontwikkelen.

Verdere professionalisering gebiedsgericht werken

De gebiedsgerichte manier van werken in de stad is in de loop van 2015 van start gegaan met de aanstelling van gebiedsmanagers in alle 22 gebieden. Na een jaar is de meerwaarde daarvan al duidelijk te zien. Zo hebben duizenden Amsterdammers op een of andere manier meegedaan bij het maken van

de gebiedsplannen voor 2016. In sommige stadsdelen vergaderen bestuurscommissies op locatie, in andere zijn inloopsprekuren. DB-leden adopteerden wijken en adviseren bewoners en ondernemers hoe ze hun weg moeten vinden in de nieuwe gemeentelijke organisatie. Maar verdere professionalisering is nodig. De gebiedscyclus is nu nog vooral een papieren exercitie, terwijl het cruciaal is dat de maatschappelijke opgave per gebied helder is en dat op basis daarvan maatwerk in beleid en uitvoering plaatsvindt. Niet alleen binnen de gebieden, maar vooral in de aansluiting tussen gebied en beleid zijn verbeteringen wenselijk. Zoals de commissie-Brenninkmeijer constateert is nog onvoldoende zichtbaar dat gebiedsbelangen en stedelijke belangen evenwichtig afgewogen worden. Dat gaat over de bestuurlijke afweging in het college, maar vooral over de ambtelijke voorbereiding daarvan. Het college is van mening dat gebiedsgericht werken nog teveel als iets van en voor de stadsdelen wordt gezien, in plaats van een invulling van verlengd bestuur en een manier van werken is voor de hele stad.

De komende periode wordt ingezet op het verstevigen van de gebiedsagenda's. Ze maken onderdeel uit van de P&C-cyclus en worden eenduidig geanalyseerd. De maatschappelijke opgave per gebied zoals vastgelegd in de gebiedsanalyse moet door de gehele ambtelijke organisatie worden gebruikt. Door de reorganisatie zijn organisatieonderdelen veel met zichzelf bezig geweest, maar nu ontstaat meer ruimte om de noodzakelijke verbindingen te leggen tussen gebied en beleid. De positie van de gebiedsmanager als eerste aanspreekpunt van de gemeente wordt verder verstevigd, om zo in te spelen op concrete lokale problemen die snel om een oplossing vragen, om ruimte te geven aan maatschappelijke initiatieven en te faciliteren in de verdere ontwikkeling van het gebied. Het college vertrouwt erop dat zo beter gebruik gemaakt kan worden van de lokale kennis, ervaring, netwerken en potentie van de stadsdeelorganisaties.

Het college is het verder met de commissie-Brenninkmeijer eens dat het belangrijk is om de Amsterdammers structureel de ruimte te geven voor een eigen inbreng en deze actief te faciliteren. De bestuurscommissies hebben hier een belangrijke rol in. Deze verbinding vindt regulier plaats in het kader van de gebiedscyclus maar ook bij de voorbereiding van bijvoorbeeld bestemmingsplannen. De bestuurscommissies betrekken de Amsterdammers, ondernemingen en maatschappelijke organisaties bij het opstellen van hun gebiedsagenda's en gebiedsplannen op diverse manieren.

Een ander belangrijk instrument dat hieraan invulling moet geven is 'Ruimte voor maatschappelijk initiatief'. Hierbij worden bewoners en bedrijven uitgenodigd en uitgedaagd om zelf actief problemen aan te pakken, initiatieven te ontplooiën en te werken aan maatschappelijke doelen. Daarbij zijn er domeinen bepaald waarop Amsterdammers het recht hebben om van de gemeente overheidstaken over te nemen. Ruimte voor maatschappelijk initiatief is een integraal onderdeel van gebiedsgericht werken waarbij zowel bestuurscommissies als andere onderdelen van de gemeente een rol hebben.

Sturen op ambtelijke samenwerkingscultuur

De commissie gaat uitgebreid in op cultuuraspecten en de typisch Amsterdamse manier van werken (over alles willen meepraten, besluiten ter discussie stellen, weinig aandacht voor de uitvoering). Terechte constatering. Eerder dit jaar werd in het rapport van de raadsenquête naar de financiële functie al geconstateerd dat er in de gemeente niet sprake is van één organisatiecultuur en dat door vrijblijvendheid regels en afspraken onvoldoende opgevolgd en nagekomen worden. Deze constatering zijn in lijn met eerdere evaluaties en adviezen over het bestuurlijk stelsel met terugkerende aandachtspunten als bestuurlijke drukte, de rol van partijpolitiek en organisatorische versnippering.

Daar waar de inrichting van het bestuurlijk stelsel regelmatig is aangepast (in aantal stadsdelen, in omvang van de bestuursorganen en in bevoegdheden van de stadsdelen) blijken veranderingen in de cultuur gewenst maar weerbarstiger. Met de reorganisatie van 2015 is ingezet op verbeteringen daarin.

Zoals in het Bestuurlijk Kompas staat verwoord: Alles wat we doen, doen we voor de Amsterdammers. Dit vraagt dit een verantwoordelijke, flexibele overheid die luistert, handelt en levert en mensen de

ruimte geeft om te groeien. Het Bestuurlijk Kompas is voor medewerkers concreet gemaakt in vijf principes:

- alles wat ik doe, doe ik voor de Amsterdammer;
- ik vertrouw op andermans vakmanschap;
- bespreken, afspreken en aanspreken;
- ik geef en neem verantwoordelijkheid voor resultaten;
- ik leer en verbeter dagelijks, fouten maken mag.

Het college is het met de commissie eens dat het Bestuurlijk Kompas leidend moet zijn bij veranderingen in de samenwerkingscultuur binnen de gemeente. Het college is zich daarbij bewust van het feit dat een grootschalige reorganisatie meerdere jaren nodig heeft om de beoogde doelen te bereiken. Er werd en wordt ingezet op de verdere ontwikkeling naar één organisatie, niet alleen in structuur, maar vooral ook in cultuur, houding en gedrag. Dit staat los van eventuele veranderingen in de bestuurlijke inrichting.

Vanuit de ambtelijke top wordt de komende periode ingezet om medewerkers nadrukkelijker te coachen en sturen richting een manier van werken en samenwerken die aansluit op het Bestuurlijk Kompas en de vijf principes.

Evaluatie organisatieontwikkeling

De per 2015 doorgevoerde ambtelijke reorganisatie wordt in het najaar van 2016 geëvalueerd door de Universiteit Utrecht en de Nederlandse School voor het Openbaar Bestuur (NSOB). Amsterdam heeft 'leren' hoog in het vaandel. Het is een lerende organisatie die de dienstverlening aan de Amsterdammer en de interne wijze van organiseren continu aanpast aan relevante ontwikkelingen. De gemeentelijke organisatie zal de komende jaren om die reden in continue staat van doorontwikkeling zijn. Een organisatie die in staat is om beter en sneller in te spelen op de veranderende omgeving en die dienstbaar, voorspelbaar en betrouwbaar handelt. Maatschappelijke meerwaarde leveren ten opzichte van de stad en Amsterdammers.

De uit te voeren evaluatie vindt ook plaats in dit licht. Het doel van de evaluatie is het verkrijgen van handvatten voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie. De evaluatie richt zich op de volgende aspecten:

- structuur en organisatie;
- sturing en bedrijfsvoering;
- dienstverlening en uitvoering;
- cultuur en mensen.

In de evaluatie wordt ook ingegaan op ondersteunende elementen als: het doorlopen van het verplichte managementprogramma, het doorlopen van het inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers, het scholingsprogramma van de Amsterdamse School en de mate waarin sprake is van mobiliteit, leren en ontwikkelen. Daarmee sluit de evaluatie goed aan bij de aanbevelingen die door de commissie-Brenninkmeijer zijn gedaan.

2.8 Vervolgstappen

Ambtelijke en bestuurlijke afstemming

Het college maakt met deze notitie een eigen afweging over het bestuurlijk stelsel. Het voorstel wordt niet formeel voor advies voorgelegd aan de bestuurscommissies. Wel heeft het college met stadsdeelbestuurders gesproken over hun reactie op het rapport-Brenninkmeijer en hun suggesties voor mogelijke verbeteringen.

Planning hoofdlijnenbesluit

Na een raadsbesluit over de hoofdlijnen van het bestuurlijk stelsel moet de regelgeving nog aangepast worden, onder meer door besluiten over de verordening op de bestuurscommissies en een kiesreglement. Bij de inrichting van het nieuwe bestuurlijk stelsel in 2014 hebben de politieke partijen en het bureau verkiezingen van de RVE basisinformatie aangegeven dat minimaal een jaar nodig is om verkiezingen voor te bereiden en bijvoorbeeld kandidaten te werven, verkiezingsprogramma's te schrijven en de organisatie op poten te zetten. Nu gekozen is voor verkiezingen volgens een personenstelsel is deze voorbereidingstijd zeker nodig. Nu de volgende verkiezingen plaatsvinden op 21 maart 2018, is dus van belang dat de regelgeving uiterlijk in maart 2017 is aangepast.

De raadsvoordrachten voor aanpassing van de regelgeving kunnen pas opgesteld worden na een raadsbesluit over de hoofdlijnen van het bestuurlijk stelsel. Dit vergt dat bij voorkeur nog in 2016 een hoofdlijnenbesluit genomen wordt. Met dat hoofdlijnenbesluit moet alles wat raakt aan verkiezingen in hoofdlijnen helder zijn zodat dit tijdig in regelgeving kan worden neergelegd.

Uitwerking na hoofdlijnenbesluit

Het raadsbesluit over de hoofdlijnen van het bestuurlijk stelsel vergt naast aanpassing van regelgeving ook uitwerking in een nader raadsbesluit. De volgende elementen zullen daarin opgenomen worden:

- Concrete uitwerking bestuurlijke inrichting en inrichting verkiezingen
- Uitwerking sturing, verantwoording en samenwerking
- Bevoegdheden, mandaten, taken en rechtspositie
- Onderbouwing financiële gevolgen en dekkingsvoorstel
- Procedures rond inbreng vanuit gebieden (in adviezen en gebiedscyclus)
- Gevolgen voor ambtelijke organisatie
- Afronding huidige bestuursperiode financieel en juridisch
- Overgangperiode na verkiezingen financieel en juridisch